

LES PÊCHEURS DE PERLES

Georges BIZET

libretto: Eugène Cormon en Michael Carré.

De componist

Georges Bizet werd geboren in Parijs als Alexandre César Leopold Bizet op 25-10-1838. In de kerk Notre Dame de Lorette werd hij echter gedoopt als Georges, de naam waaronder hij zijn bekendheid verwierf. Zijn vader Adolphe Armand Bizet was kapper en pruikenmaker. Als zanger had hij veel succes en werd zo ook zangleraar.

Zijn moeder Marie Louise Léopoldine Josephine Delsarte was pianiste. Al vanaf zijn negende jaar studeerde Georges aan het *Conservatoire National Supérieur de Musique* van Parijs, en won daar veel competities. Een van zijn leraren was *Charles Gounod* van wie hij contrapunt leerde. Van *Jacques Halévy* kreeg hij compositieleer. Op zijn negentiende won hij *Prix de Rome* voor zijn eenakter *Le Doteur Miracle*, een aanmoedigingsprijs die hem in staat stelde om enkele jaren in Italië te gaan studeren. Daarnaast won hij nog vele andere prijzen, vooral voor zijn briljante pianospel.

Zijn interesse ging al meteen uit naar de opera. Zijn eerste operawerken zijn meer van Italiaanse inslag dan Frans. Zijn grote voorbeelden waren *Donizetti* en *Rossini*, maar ook *Beethoven* bestudeerde hij nauwkeurig. Een van zijn weinige successen die hij zelf mee mocht maken was de opera *Les Pêcheurs de Perles*, geschreven voor de *Opéra-Comique* in Parijs (1863), vooral bekend om het duet '*Au Fond du Temple Saint*', voor tenor en bariton. Onder het pseudoniem *Gaston de Betzi* was hij korte tijd muziekcriticus voor '*La Nationale et Etrangère*' (een maandelijks muziektijdschrift).

Later (1869) trouwde hij met *Geneviève Halévy*, de dochter van Halévy, met wie hij al een kind had. De neef van Havély schreef het libretto van *Carmen*, zijn bekendste werk. Het dramatische liefdesverhaal van de Spaanse zigeunerin was niet meteen een succes. Het publiek was nogal geschokt door de warmbloedige hoofdpersoon, en de tragische afloop van het verhaal. Later zou *Carmen* uitgroeien tot een van de meest populaire opera's ter wereld.

Bizet werd slecht 36 jaar oud. Hij leed al de grootste tijd van zijn leven aan een keelaandoening en abcessen in zijn luchtpijp. Hij was een zwaar roker en werkte vaak 16 uren per dag. In zijn buitenverblijf in Bougival leek het tijdens een vakantie wat beter met hem te gaan, maar na een zwempartijtje in de Seine kreeg hij een zware koortsaanval, een 2de aanval overleefde hij niet. De officiële doodsoorzaak was een hartaanval, op 03-06-1875, 3 maanden na de première van '*Carmen*'. Tijdens zijn leven heeft hij nogal wat rampen en ontgoochelingen gekend. Zo vernietigde hij talloze partituren en liet goede kansen voorbij gaan. Hij werd begraven op de begraafplaats '*Père-Lachaise*' in Parijs.

Les Pêcheurs de Perles

Opera in 3 aktes

Plaats en tijd van aktie: Ceylon (Sri Lanka) in de oudheid

Première: Théâtre Lyrique, Parijs, 30-09-1863.

Vallen en opstaan

Na onenigheid met *Bizet* over auteursrechten, publiceerde zijn uitgever alleen de versies voor zang en piano. De originele partituur van het werk is verdwenen, maar in de jaren 1990 is *Bizet's* directiepartituur uit 1863 teruggevonden in de *Bibliothèque Nationale de France*, zodat het werk in een zo goed als originele vorm kon worden gereconstrueerd. Aanvankelijk werd '*Les Pêcheurs*' 18 keer opgevoerd, afwisselend met '*Le Nozze di Figaro*' van Mozart. De laatste voorstelling vond plaats op 23 november 1863. Na de première werd het stuk niet meer opgevoerd tot 11 jaar na Bizet's dood. Op 20 maart 1886 verscheen het op de planken in de *Scala van Milaan*, met Italiaans libretto.

Hierna kwam de productie regelmatig in Europese steden, vaak met het *Italiaanse libretto*. Deze heropleving had te maken met de groeiende populariteit van '*Carmen*' en de muziek van '*Les pêcheurs*' werd opnieuw uitgegeven in diverse, zeer van elkaar verschillende, versies van de originele opera van *Bizet*. In het bijzonder de finale was helemaal gewijzigd. Die werd veranderd in een meer dramatische scène waarin een terzet van de hand van Benjamin Godard de apotheose was. Gedurende bijna een eeuw bleven deze bezoedelde stukken de basis van de productie.

In Engeland kwam er een première in *Covent Garden* in april 1887, met als titel '*Leila*'. In Parijs werd een nieuwe première vertoond – in het Italiaans - in het *Théâtre de la Gaîté*, op 20 april 1889.

Op 24 april 1893 werd er een vernieuwde versie op het toneel gezet in de *Opéra-Comique*, voor het eerst weer in het Frans.

In Philadelphia kwam de eerste première op Amerikaanse grond op 25 augustus 1893 en 2,5 jaar later - in januari 1896 - vonden de eerste twee aktes hun weg naar de *New York Metropolitan Opera* (de '*Met*'). De eerste volledige productie van de opera in de '*Met*' vond plaats 20 jaar later, op 13 november 1916, met een 'sterren' bezetting van o.a. *Caruso*.

Na een interval van meer dan 200 jaar, werd de opera opnieuw naar London's *Royal Opera House* gebracht: na de vondst van Bizet's directiepartituur uit 1863 in de *Bibliothèque Nationale de France*, werden er 2 concert uitvoeringen gegeven waarvoor gebruik werd gemaakt van de nieuwe editie.

Voor het eerst sinds 1916, werd in 2016 de nieuwe productie in de '*Met*' gepresenteerd in zijn authentieke vorm.

Historische achtergrond

Na 200 jaar kwam in de 19de eeuw de kolonisatie opnieuw op, wat gepaard ging met een groeiend exotisme. Een van de trends van die eeuw was dus de passie voor verre

en vergeten culturen. Georges Bizet componeerde de opera in de jaren zestig van de 19de eeuw en het is dus geen toeval dat het verhaal zich afspeelt in Ceylon, het tegenwoordige Sri Lanka.

De tweede helft van de 19de eeuw was in Frankrijk de tijd waarin de industriële revolutie tot volle bloei kwam en een gegoede burgerklasse voortbracht. Deze zocht vertier in de opera, waardoor de latere 19de eeuw een hoogtij was voor operacomponisten. Bizet was een man van zijn tijd en ging mee met de trends.

Het verhaal

In verband met hun vriendschap beloofden Nadir en Zurga elkaar om afstand te doen van de liefde, aangezien ze ooit op dezelfde vrouw verliefd werden. Als deze vrouw, nu tot priesteres gewijd die de gelofte tot kuisheid heeft afgelegd, met Nadir een geheime relatie begint, triomfeert de vriendschap ondanks alles. Zurga redt beide geliefden van de dood, met zijn eigen ondergang als resultaat.

Akte I

Een strand op Ceylon

Een koor van parelvisseren zingt van de gevaarlijke taken die voor hen liggen ('*Sur la Grève en Feu*') aan het begin van het duik-seizoen, door rituele dansen om kwade geesten te verdrijven.

De vissers hebben *Zurga* gekozen als hun nieuwe leider. *Zurga* is blij zijn oude vriend *Nadir* weer te zien, die net naar zijn geboortedorp is teruggekeerd en zij halen herinneringen op uit hun jeugd. Ook aan het feit dat zij beiden verliefd waren op *Leila*, een priesteres van de tempel in Kandy, waar ze ooit samen naartoe zijn geweest. Duet: *Au Fond du Temple Saint*. Dit heeft echter nog nooit geleid tot onenigheid tussen de beide vrienden en zij hebben het vol vreugde over hun hechte vriendschap. Als er een boot aanmeert met een zwaar gesluierde priesteres aan boord, wordt hun gesprek onderbroken. Zij komt om te bidden voor de veiligheid van de vissers en voor een goede oogst. *Zurga* verbiedt zijn mannen om haar te benaderen, omdat zij een strikte gelofte van kuisheid heeft afgelegd. Als de vissers zich niet aan deze voorwaarden houden betekent dat voor hen de doodstraf. Maar *Nadir* herkent de vrouw meteen, het is *Leila*, zijn geliefde uit Kandy. Aria: '*Je Crois Entendre Encore*' (Mi Far d' Udir Ancora). Hun oude liefde voor elkaar wordt onmiddellijk weer aangewakkerd.

Akte II

De ruïne van een Hindoe tempel op een rots

Nourabad (hogepriester van Brahma) herinnert *Leila* aan haar geloften, en *Leila* verzekert hem dat zij die nooit zal breken. *Leila* is bang om alleen te blijven tijdens de storm, maar beweert dapper genoeg te zijn. Zij vraagt of hij nog weet hoe

zij ooit haar leven riskeerde om een vluchteling onder haar bescherming te nemen, en aan het feit dat zij nog altijd zijn parelketting draagt. Aria: '*J'étais Encore Enfant*'. Nouribad laat haar alleen. In de aria: '*Comme Autrefois Dans la Nuit Sombre*, (Siccome un Di Caduto il Sole), geeft Leila het teken dat ook zij Nadir herkend heeft en dat zij ervan overtuigd is dat hij over haar waakt. Nadat Nouridat is vertrokken zoekt Nadir haar op, en al snel is zij haar eed vergeten. Samen zingen zij spontaan over hun liefde, duet: '*Leila! Leila! ... Dieu Puissant, le Voilà!*' en '*Ton Coeur n'a pas Compris le Mien*' (Non hai compreso un cor fedel). Maar Nouribab die op de achtergrond meeluistert neemt hen gevangen en brengt hen naar Zurga. In eerste instantie is deze nog mild in zijn oordeel, maar als Nourabad in de priesteres Leila herkent beschuldigt hij Nadir van verraad en veroordeelt hij hen beiden tot de dood. De storm breekt los en de vissers beschuldigen Leila en Nadir van verraad en zingen allen een hymne aan Brahma: '*Brahma Divin Brahma!*'

Akte III

scène 1

Op het strand, de tent van Zurga

Er woedt een zware storm, die de rusteloosheid van Zurga alleen maar erger maakt. Wat moet hij doen? '*L'orage est calme*' Zal hij bij het aanbreken van de nieuwe dag zijn jeugdvriend Nadir zien sterven? Aria: '*O Nadir, Tendre Ami de Mon Jeune Âge*'. Leila smeekt hem om vergiffenis voor Nadir, maar Zurga is te jaloers en weigert dat. '*Je suis jaloux*'. Dan vraagt Leila aan een van de vissers om haar parelketting na haar dood aan haar moeder te brengen. Zurga komt tot inkeer, omdat Leila ooit zijn leven redde. Hij was de vluchteling die haar lang geleden de parelketting schonk. Hij grijpt de ketting en beseft dat hij de jongen is die ooit door haar in bescherming werd genomen.

Scène 2

Bij de brandstapel

Naast de brandstapel, bij de tempel wacht Nadir op de dageraad, '*Dès que le Soleil*' terwijl de menigte danst en zingt.

Zurga komt aangerend en vertelt dat de rode gloed aan de hemel niet de opkomende zon is, maar dat het dorp in brand staat. Zo maakt hij van deze verwarring gebruik en helpt de twee geliefden te vluchten. Terzet: '*O, Lumière Sainte*'. Hij blijft alleen achter met de wraak van het volk en van Nouribad, die hem als verrader en brandstichter aanwijst. Met een speer die hem in de rug treft wordt hij gedood.